

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 7. september

Kirke dag: 12.s.e.Trin/B

Tekst: Matt 12,31-42

Salmer:

SK: 5; 583; 506; 474; 233

LL: 5; 31; 583; 506; 474; 233

Evangelieteksten til i dag er et sandt overflødigshorn af temaer:

1) Tilgivelse af alt, undtagen bispottelse mod Helligånden. Et tema, der har givet kristne mennesker grå hår i hovedet lige siden, de blev sagt. Fortvivlelse og uro er meget ofte følgevirkningen af at lytte til disse ord af Jesus. Utallige prædikener er der holdt, hvor der er gjort forsøg på at tydeliggøre disse ord af Jesus. Ord af Jesus, der foruroliger os, for hvordan kan vi vide, om vi har forsyndet os mod Helligånden og dermed sat os totalt uden for tilgivelse og nåde? En sagde engang til mig, at så længe vi havde denne uro over dette, så kan vi være ganske rolige, for så har vi ikke syndet mod Helligånden. Så arbejder Guds Ånd i os. Bispottelse mod Helligånden er den bevidste modstand mod Guds frelsesvilje og den bevidste betragtning af sandhedens om Guds vilje til frelse som værende løgn. Sætter man sig bevidst op imod Guds frelsesvilje, sætter man sig også udenfor Guds frelsesmulighed. Så kan Gud ikke nå en. Det er måske ikke retfærdigt, at gøre så lidt ud af dette tema, men der bliver ikke mere til dette i dag. Og dog: salmen efter prædikenen er trøsten og opmuntringen til den, der måske netop tumler med disse ting.

2) Et andet tema er Jesu tale om træet og frugten på det, og hans ord, som vi også kan høre brugt nærmest ordsprogsagtigt: ”Hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med.

3) I direkte forlængelse af dette tema er der et tema om dommens dag, hvor vi skal stå til regnskab for vore ord. Her tangerer evangelieteksten jo fint Jakobs tale om tungen og dens magt og betydning. Med tungen velsigner vi Herren og Faderen, og forbander mennesker. Tungen kan intet menneske tæmme, siger Jakob. I salmen, vi begyndte gudstjenesten med, ønskes der 1000 tunger til at lovprise Gud. For selv om salmedigteren har haft mange prøver på, at livet er i fryd og plage, så må han bekende, at Gud, altid mig ved hånden fik, når vandene til sjælen gik (ref. til Jonasfortællingen) Derfor må han også prise Gud helt ned i sjælen og om muligt kun med sukke, når der ikke længere er mere stemme og tungen ej kan røre sig mere i min svage mund.

Disse to temaer, gør jeg heller ikke mere ud af i dag.

4) Nogle kræver tegn fra Jesus. Tegn som begrundelse for hans magt og ord og handlinger. Det vil være oplagt ud fra dette, at vi fordyber os lidt i, hvad der styrker vores tro, og hvad der er nødvendig for vores tro. Er tegn noget, der har en plads i denne sammenhæng? Ud fra dette vil vi ikke kunne undgå at skulle tænke over, hvad tro egentlig er for en størrelse. Hvad der betinger den, hvad der kendetegner den, hvad der nærer den, hvad den retter sig imod, hvori troen udspringer og en masse mere af samme skuffe om troen. Det er heller ikke det, der skal fylde i dag.

Nu har jeg sagt meget om, hvad jeg ikke vil sige så meget om. Jeg har gjort det, for at påpege, at der er masser af stof i dagens gudstjenestelæsninger til videre bearbejdelse og forundring

eller til at bede over videre ud i søndagen, alt efter, hvad vi hver især har brug for og interesse i. For mit eget vedkommende viser det mig, at gudstjenesten ikke er slut med postludiet. På samme måde som med et måltid mad, jeg i timerne efter indtagelsen kan glæde mig over, og fryde mig over madens smag og duft og stemningen over måltidet, og at det helt konkret nærer mig fysisk i de følgende timer, således er gudstjenesten også et måltid, vi i timerne efter forhåbentligt nyder godt af, og glæder os over i nydelse; en nydelse, der kan give sig udtryk i eftertanke, fordybelse, bøn, og måske også i lovprisning og tak. For mit eget vedkommende gælder, at f.eks. prædikenen er jeg sådan håndværksmæssigt set ikke færdig med at lave, før den er holdt. Men skal jeg svare på, hvornår jeg er færdig med prædikenen, så er jeg egentlig først færdig med den, når den er færdig med mig.

I det fjerde tema om tegnet, kommer Jesus ind på noget, som jeg godt vil sige lidt mere om i dag. Det er Jesu ord om profeten Jonas' tegn. Jonas, som vi hørte om i GT-læsningen.

I salmen, vi sang lige før prædikenen, sang vi:

Ingen bliver dog til skamme,
 som forlader sig på Gud;
 lad kun, hvad der vil, dig ramme,
 bed og tro, og hold kun ud! (v.2) og i v.3 hedder det:

bede, banke, råbe, græde
 er de kristnes største kunst...

Der er flere verslinjer, der udfolder dette. Salmen er ikke kun den belærende dogmatiker om Guds vilje til at ville os og ville os vort bedste. Men det er også trøsteren, der taler til os. Taler til os, som måske som en Jonas befinder os i havets dyb. Jonas

befandt sig i havets dyb, og blev dog reddet af en fisk. Men hvori havde han et håb om at blive frelst fra dette?

Jonas havde ikke noget håb om at blive frelst. Jonas havde et fredfyldt håb om at blive frelst. Frelse er ikke først og fremmest at blive fri for ulykker. Frelse er ikke først og fremmest at blive reddet ud af suppedasen i øjeblikkets elendighed. Frelsen er at blive tilgivet og at blive løftet op fra graven.

Jonas var selvforskyldt i sin elendighed og sin nuværende livssituation. Han havde haft mistillid til Gud, og var flygtet fra sit profetkald. Hans nuværende situation er i hele jonasfortællingen en konsekvens af nogle handlinger og beslutninger både på jord hos Jonas og hos Gud i Himlen.

Men selv om vi måske som Jonas godt kan se, at vi egentlig selv har bragt os i den nuværende dårlige og håbløse livssituation, så kan vi godt tage ved lære af Jonas. Han vender sig til Gud. Han vender sig til Gud i tillid og giver Gud ret. Ikke, at det skal behage og please Gud, så Han bliver mildere stemt; men det hjælper Jonas til at se, at Gud er Gud, og han er Jonas, og Jonas behøver Gud. Jonas erkender og oplever, hvad vi synger i næste salmes 1. vers:

har du gjort din Gud imod,
se, han er jo from og god,
har du samlet dig Guds vrede,
glæd dig, nåden er til rede!

Hør hans ord: Så sandt jeg lever,
vil jeg ej en synders død.

(Dette udsagn er forsikringen til os, at disse ord er gældende også for os, når de netop begrundes i Jesu opstandelse, som vi skal synge til sidst i gudstjenesten)

Nu er det måske nemmere i en selvforskyldt Jonas-situation, at vende sig til Gud i jubel og lovprisning, end når vi uforskyldt bringes ud på havets bund. Så har vi jo ikke gjort noget. Den næste salme taler måske mere til synderen Jonas, end til den uskyldigt lidende. Alligevel skal vi synge salmen, selv om jeg godt vil bruge den på en anden måde.

Hjerte, lad dig ej indbilde,
at du er af Gud forstødt,
hold dig fast til ordets kilde
evangelium er sødt!

Når vi uskyldigt bringes ud, hvor vort liv kan forekomme temmelig håbløst, så er det nært at tænke, at Gud har forladt os. Gud har ladet onde kræfter komme imellem os og sig og måske også imellem os mennesker. Og som Jonas tænkte: ”Får jeg igen dit hellige tempel at se?”, kan vi tænke: får jeg igen glæden, livet, kærligheden og troen at se? Er der noget håb? Får jeg igen noget af alt det gode, Gud velsigner os med, at se i livet?

Desværre kan jeg ikke sige til os, at det gør vi. Hvor ville jeg ønske, at jeg kunne sige, at det er blot er en sten på vejen, og vi skal bare have den ryddet væk, så kan vi leve igen. Hvor ville jeg ønske, jeg kunne sige det til os med sandhed. Men det kan jeg ikke. Det er ikke alle, der kastes ud på havets bund, der bliver slugt af en fisk og spyttet op på land igen. Nogle gange gælder Jonas’ ord i sin frygtelige sandhed: ”Jordens porte var for evigt slået i bag mig.”

Og, det gør Helvedes ondt. Helvedes ondt, fordi det er som om håbet er dødt, og der ingen forsoning/forligelse er mulig. Helvedes ondt, fordi det river og flår i os, når vi magtesløse må give os livets forsvinden i vold. Når vi oplever, at livet løber ud mellem fingrene på os, som vand vi samler op. Det river og flår i os dybt ind i sjælen, når vi bliver ofre for andre menneskers konsekvenser og handlinger i livet og brændinger og bølger skyller hen over os. Og det kan så nemt udviske troen og tilliden til Gud. Det kan så nemt sløre tilliden til Gud.

Alligevel må vi lære af Jonas. Lære som en lærdom og en viden – i strid mod alle følelser – at råbe på Herren, at huske på Herren, at bede til Herren. Herren fra hvem frelsen kommer i ham, der som Jonas blev udspytet af jordens skød på tredjedagen. Jonas blev spyttet ud af fisken, han optog sit kald og gik til Nineve og budskabet fra Gud blev byens frelse, for de tog det til sig. Vi har budskabet om Guds frelse i ham, der opstod på tredjedagen. Han kommer ikke blot med budskab om Guds frelse, Han er Frelseren, Jesus.

Jesus oplevede selv den totale forladthed af Gud. Han oplevede, at mennesker vendte sig mod ham. Han oplevede svigt og mistillid. Han oplevede at kærlighed og beundring blev forvandlet til vrede og had. Han oplevede at blive fejlet til side. Og alligevel bad han: Fader, tilgiv dem! Han bad for dem, fordi han vidste, at det var blot en sten, der skulle ryddes af vejen, så ville alt være godt. En gravsten. En gravsten skulle ryddes af vejen, og frelsen ville være en realitet.

Fra dødsrigets dyb hørte Gud Jonas. Fra elendighedens dyb hører Gud også os. Vi kan ikke frelse vort liv fra dette elendighedens dyb; men vi kan blive frelst fra det ved Guds nåde og barmhjertighed i Jesus Kristus.

Jeg kan ikke sige til os i dag, at der kommer en fisk og sluger os og spytter os frelste ud på livets lykkeside igen. Men jeg kan sige til os, at det hjælper bedre at råbe på Gud fra havets dyb, også at råbe sin fortvivlelse, end det gør at håbe på Helvedets formildende omstændigheder for os. For der er kun én, der vil os det allerbedste – og det er Ham, der hører, når der råbes og har ryddet stenen af vejen, så Frelseren kan komme til os.

Måske skal vi leve mange år på bunden af livet, i mørket; men det er kun en stund på jord, og siden skal vi leve evigt i Guds evige herlighed. Måske spildes tiden på jord; men det forspildte liv samler Jesus op og giver plads i livets lys i herlighed. Nogle gange også i tiden på jord; men altid og helt sikkert i sin evige herlighed.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen